

Sygn. akt II AKz 37/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w Rzeszowie

na posiedzeniu w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisław Sielski
Sędziowie:	SA Stanisław Urban (spr.) SA Zbigniew Różański
Protokolant:	st. sekr. sądowy Anna Łuksik

po rozpoznaniu w sprawie o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k.

zażalenia wniesionego przez pełnomocnika doradcy podatkowego

na postanowienie Sądu Okręgowego w R.

z dnia 11 lutego 2015 r., sygn. akt II Kp 8/15

o zezwoleniu na wykorzystanie w postępowaniu przygotowawczym dokumentów zawierających tajemnicę zawodową doradcy podatkowego

na podstawie art. 437§ 2 k.p.k.

postanawia:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i sprawę ***przekazać***
do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w R..

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w R., uwzględniając wniosek prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w R., w oparciu o art. 180 § 2 k.p.k. w zw. z art. 226 k.p.k., orzekł o zwolnieniu S. C. (1) - współwłaściciela firmy Doradztwo (...). C.,

M i L. (...) sp. partnerska z obowiązku zachowania tajemnicy doradcy podatkowego, na okoliczność treści dokumentacji księgowej firmy (...) sp. z o.o. z/s (...) A, za okres od grudnia 2013 r. do 4 grudnia 2014 r., zabezpieczonej w dniu 4 grudnia 2014 r. w toku przeszukania pomieszczeń firmy Doradztwo (...). C., M i L. (...) sp. partnerska - ul. (...), (...)-(...) R., umieszczonej w dwóch zamkniętych i opieczętowanych kopertach - celem wykorzystania zabezpieczonych dokumentów jako dowodów w toku śledztwa Ap. V Ds. 23/14.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez pełnomocnika doradcy podatkowego, który zarzucił mu rażąco obrażając przepisy postępowania poprzez nierozważenie w trakcie podejmowania decyzji o zezwoleniu na zwolnienie

z tajemnicy doradcy podatkowego na okoliczność treści dokumentacji księgowej, czy zachodzą określone w art. 180 § 2 k.p.k. przesłanki stosowania tego zwolnienia.

Tak argumentując, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Nie przesądzając ostatecznego rozstrzygnięcia, zaskarżone postanowienie jako przedwczesne podlega uchyleniu, a sprawa

w przedmiocie zezwolenia na wykorzystanie w postępowaniu przygotowawczym dokumentów zawierających tajemnicę zawodową doradcy podatkowego, przekazaniu Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Przypomnieć należy skrótowo, że z treści notatki funkcjonariusza (...) (k. 128 akt II Kp 8/15) wynika, iż S. C. oświadczył, że dokumenty, które zostały zatrzymane w siedzibie jego firmy, objęte są tajemnicą doradcy podatkowego. Przekazał on te dokumenty funkcjonariuszom (...) w dwóch oklejonych i opieczętowanych kopertach.

Jeżeli osoba, u której dokonano zatrzymania rzeczy, złoży oświadczenie, że zabezpieczone dokumenty dotyczą tajemnicy zawodowej, organ przeprowadzający przeszukanie może zaznajomić się z wyglądem dokumentu (ale nie z jego treścią), po czym, bez odczytywania,

w opieczętowanym opakowaniu, obowiązany jest przekazać je prokuratorowi (art. 225 § 1 k.p.k.). W takim wypadku, organ przeprowadzający czynność nie może zapoznać się (odczytać) z treścią pisma lub dokumentu. Zakaz ten nie dotyczy prokuratora (por. R.A. Stefański. Wykorzystanie dokumentów zawierających tajemnicę państwową, służbową lub zawodową w nowym kodeksie postępowania karnego. Prok. i Pr.1998.5, str. 114). Organ dokonujący czynności obowiązany jest zaś do niezwłocznego przekazania pisma lub dokumentu w opieczętowanym opakowaniu sądowi lub prokuratorowi, w zależności od tego, który z tych organów zlecił przeprowadzenie czynności.

Z treścią zatrzymanego dokumentu może się zaznajomić dopiero sąd lub prokurator. Następnie prokurator podejmuje decyzję o wystąpieniu na podstawie art. 226 k.p.k. z wnioskiem o zatrzymanie dokumentu dla celów postępowania i jego dowodowe wykorzystanie (tak J. Skorupka (red.) Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Wydawnictwo C.H. Beck, 2015 r. uw.

1-6 do art. 225).

Przy poprawnym odczytaniu treści art. 225 § 1 k.p.k., prokurator winien zaznajomić się z treścią dostarczonych mu dokumentów dokonać, wyłączenia spośród nich tych, które mają ścisły związek z przedmiotem postępowania i skierowania do sądu wniosku - w tym tylko zakresie – o zezwolenie na wykorzystanie dokumentów, zawierających tajemnicę zawodową, na potrzeby konkretnego postępowania karnego. Uzyskanie bowiem takiej decyzji sądu warunkuje możliwość dowodowego wykorzystania dokumentu w toku dalszego postępowania w sprawie. Nie jest zatem zrozumiałe objęcie wnioskiem całości dokumentacji zabezpieczonej w biurze doradcy podatkowego, skoro mogą być w nim dokumenty w żaden sposób nie związane z prowadzonym postępowaniem, wszak organ dokonujący przeszukania, nie może weryfikować prawdziwości oświadczenia złożonego przez osobę, o której mowa w art. 225 § 1 k.p.k.

Z okoliczności sprawy (w szczególności z faktu zaklejenia dwóch kopert przez doradcę podatkowego i umieszczenia tam jego pieczęci i podpisu)

i treści wniosku, można domniemywać, że prokurator nie zapoznał się

z dokumentami i wszystkie objął wnioskiem skierowanym do sądu. Było to błędne. Po pierwsze, sąd nie może uchylić tajemnicy radcowskiej blankietowo i objąć tą decyzją wszelkie dokumenty zawarte

w zabezpieczonych dwóch kopertach, wydanych przez doradcę podatkowego, lecz może to uczynić jedynie wobec tych dokumentów, które zawierają informacje dotyczące przedmiotu objętego postępowaniem (konkretnych faktów, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia). Po wtóre, co do zasady, to nie sąd w takim wypadku ma dokonywać selekcji zatrzymanych dokumentów i decydować, które rzeczywiście dotyczą faktów istotnych dla postępowania. To

prokurator ma kierując do sądu wniosek o uchylenie tajemnicy (i wykorzystania dokumentów zawierających tajemnicę doradcy podatkowego) - wskazać te dokumenty i uwiarygodnić, że zawierają one takie właśnie informacje.

Godzi się przypomnieć prokuratorowi jak Sądowi I instancji, iż: „prokurator występujący z wnioskiem o zwolnienie z tajemnicy zawodowej nie może zapominać, że w takim wypadku to on występuje z tezą procesową, która wnioskiem tym jest objęta i tym samym, to na nim spoczywa ciężar wykazania jej słuszności. Rola sądu nie sprowadza się do formalnego spełniania oczekiwania prokuratora, a sąd nie jest „pomocnikiem” organu ścigania. W takim wypadku sąd jest organem stojącym na straży praworządności, jest gwarantem zachowania form postępowania i merytorycznej zasadności żądania zmierzającego do wyjątkowego wzruszenia zakazu dowodowego w imię celu ważniejszego, jakim jest dobro wymiaru sprawiedliwości” (post. SA w Katowicach z dnia 12 października 2011 r., II AKz 664/11, LEX nr 1102940). Zadaniem sądu będzie jedynie weryfikacja zasadności tego twierdzenia, a nie przeprowadzanie analiz i ocen za prokuratora (z uzasadnienia post. SA we Wrocławiu z dnia 4 listopada 2010 r., II AKz 588/10, LEX nr 621274, Prok. i Pr.-wkł. 2011/10/37, OSAW 2011/3/225, KZS 2011/7-8/68).

Z lektury wniosku przedstawiciela urzędu prokuratorskiego nie wynika, aby zastosował on procedurę opisaną powyżej. Prokurator nie podjął nawet próby uwiarygodnienia, że zatrzymane dokumenty zawierają okoliczności faktyczne związane z popełnieniem czynu zabronionego i mogą mieć wartość poznawczą w toku prowadzonego postępowania, wszak trudno to uczynić bez zapoznania się z ich treścią. Wniosek sprowadza się do arbitralnie wyrażonej tezy, że wskazane w nim dokumenty zawierają takie okoliczności, a dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga uchylenia tajemnicy dla umożliwienia wykorzystania tych danych. Lektura akt prowadzi do konstatacji, że prokurator nie dysponował wiedzą, jakie okoliczności oraz za pomocą których dokumentów mogłyby zostać udowodnione, lecz jedynie hipotetycznie zakładał, że zawartość treściowa dwóch zabezpieczonych kopert, zawierających dokumenty, może być w postępowaniu przydatna.

Niemniej krytycznie należy ocenić postępowanie Sądu Okręgowego, który bez większej refleksji uwzględnił wniosek prokuratora, powielając uchybienia, którymi był on obarczony. Organ a quo powinien wezwać prokuratora do sprecyzowania wniosku na piśmie (ustne jego dookreślenie na posiedzeniu nie jest możliwe, gdyż w posiedzeniu nie mogą brać udziału strony) poprzez wskazanie, jakich konkretnie dokumentów ma on dotyczyć, albowiem wniosek bez takiego sprecyzowania jest blankietowy. Także postanowienie Sądu, w którym zezwala się na wykorzystanie w postępowaniu karnym dokumentów, zawierających tajemnicę zawodową, winno dokładanie określać, o które dokumenty chodzi.

Przypomnieć należy, iż wniosek prokuratora musi spełniać rygor, o którym była mowa wyżej. Nadto powinien w racjonalny i przekonujący sposób uwiarygodniać, że dokumenty, których on dotyczy, z dużym prawdopodobieństwem zawierają poszukiwane informacje, które mogą mieć istotne znaczenie dowodowe. Powinien również w sposób jednoznaczny i ścisły wskazywać ujawnieniu jakich faktów służyć ma zgoda na wykorzystanie dokumentów i zarazem być skonkretyzowany nie tylko przedmiotowo (w ograniczeniu do przedmiotu tego konkretnego postępowania), ale także czasowo. Poza tymi wymogami, wnioskujący powinien wykazać wiarygodnie, że udowodnienie konkretnych faktów za pomocą innych dowodów nie jest możliwe oraz przekonująco uprawdopodobnić, że uchylenie w tym zakresie tajemnicy zawodowej doradcy podatkowego jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względów Sąd Apelacyjny uznał za konieczne uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Przy ponownym orzekaniu Sąd I instancji będzie kierował się uwagami poczynionymi wyżej, a następnie należycie uzasadni swoje rozstrzygnięcie, przy zachowaniu wszelkich wymogów w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak na wstępie.